

Libellus de modo confitendi et penitendi.

pniaz agas .i. velocit o p qñ i. mōrs
Eniteas cito peccator: cuz sit misera

.i. chris

tor Iudex

Pñs libell⁹ tractās de pñia siue de mō peni/
tēdi: tanq̃ de subiecto: diuidit i duas ptes pñ
cipales In quaz pñia determinat auctor de pe
nñia: prout respicit penitente. In scda pte determinat auctor de pe
nitentia prout respicit confessorē. scda ibi. Confessor dulcis. Prima
adhuc diuidit in tres ptes. Nā pmo auctor ponit qdā documēta
generalia. Scdo specialit^r declarat de cōtritione. et tertio de confes
sione: et etiā interponit aliqua de satisfactione. scda ibi. Oia pñā.
tertia ibi. Vera sit et integra. Dicit pmo sic. o pñā: tu facias cito
pñiam: et sequit^r cā: quia iudex scz chris est misericors.

Primo quid sit penitentia

Scdo vnde dicit penitentia

Circa textum
dubitatur

Tertio quod duplex est penitentia

Quarto quid proficit penitentia

Quinto quare pñia debet fieri cito

Sexto quō appareat q̃ deus est misericors

Ad pñiam rñdetur q̃ pñia fm Ambrosiū sic diffinit^r Pñia est
pñia mala deplāgere et plāgēda iterū non committere. Vel fm
Gregoriū Pñia ē pñiā cōmissi cū intima cordis contritiōe et lachry
maz effusione emendatio. Et tradit^r hec diffinitio ex dñs bñ pau
li dicentis. q̃ pñiā non dimittit nisi plena contritio cū satisfactione
opm consequat^r. vel fm Gregoriū. Pñia ē ante acta pñiā desicere / et
iterū scda non cōmittere. Ex q̃bus diffinitionib⁹ primo sequitur q̃
pñia ē solum p pñis. Scdo sequitur q̃ pñia est solū p pñis cōmissi
sis et nō cōmittendis. Tertio sequitur q̃ ad pñiam requirit^r dolor de
pñis Quarto sequitur q̃ ad verā pñiam requirit^r intentio amplius
non peccandi. Ad scdm dubiū dñs q̃ h nōmē pñia dicit^r quasi
pene tenetia / quia sine pena et dolore nunq̃ fit pñia penitētia.

Ad tertū dicit^r q̃ pñia multipliciter diuidit^r Primo in interiorē
tm q̃ est de iure naturali et in exteriorē q̃ ē ad arbitriū hominis.
Scdo diuidit^r pñia in solēnem et publicā et puatam Solēnis pe

a ij

*Quia sit
penitentia*

Primo pñia

nitentia est que imponit ab epō vel vicario suo et que fit cū solenni
ratib⁹ eccie. Publica est que fit in facie eccie sed nō cū solennitatib⁹
eccie vt peregrinatioēs fm aliquē modū specialem. scz cū nudis pe
dib⁹ vel discoopto capite. Priuata pnia est q̄ secrete fit vel fieri p̄t
vt legere orōnes. dare elemosynas. ieiunare. corp⁹ castigare. z sic de
alijs. Tercio distinguit in liberā et coactā. Libera est quā q̄s libe
re facit. et illa ē pprie sacramētū. Coacta ad quā q̄s cogitur sicut fit
i iudicio seculari p forfactis: et illa nō est pprie sacramētū. Quar
to distinguit pnia in actualē et habitualē. Actualis est quā homo
actualiter satisfact p pctis cōmissis: et ad illā non quilibz hō tene
tur sed solus pctōr. Habitual⁹ est quedā detestatio vel displicentia
de pctō cōmisso. scz si sit cōmissum vel q̄ possit cōmitti si non sit cō
missum. z ad illā quilibet homo tenet siue fit in pctō siue non.

Ad quartū rñdet fm sc̄m Thomā q̄ p pniā absoluitur pctōr
a pctō. restituit eccie recōciliat ch̄o bonis sp̄alibus datur de fi
lio diaboli filius dei. efficit et paradysus aperit ei. Item pnia ange
los lenificat impios iustificat amissa bona renouat et ad eternā vi
tā iuitat. **A**d q̄ntū respondet q̄ pnia multis de causis debet
fieri cito. Prima est qz diu expectauim⁹. Secda est qz ad magna vo
camur. ad eternā gloriā. Tercia ne ab eternis impijs excluda
mur vt pr̄z exemplariter i euāgelio de quinqz fatuis virginibus.
Quarta ne ab hostib⁹ impediamur. Quinta ppter penas cōpellen
das. Sexta ne blāde decipiamur vt aues q̄ aucupē piscis p piscā
et nē. Septia ne morte pueniamur. Octaua ne p̄suetudie teneamur.
Consuetudo enim est altera natura. **A**d sextum rñdet q̄ in
multis appet dei misericordiā qz fm Thomā de⁹ pctōres patient
expectat: benigne recipit vlcisā dissilat: a piculis liberat: grām do
nat: datā mltiplicat: mltiplicatā cōseruat: cōseruatā i celo nūciat of
fensam dimittit pcti post remissionē nō mem̄t errans a se reducit en
tes ad se cōducit cadentes erigit st̄tes tenere nō desinit et finaliter
p̄senerantes in glām inducit.

i. sequētia. i. spes rez i. obseruāda a te pctōre
Et sunt hec quinqz tenenda tibi
remissio pctōz cōtritio cordis i. cōfessio pcti
Spes venie. cor contritum. confessio culpe
i. satisfactio penalis i. vitatio peccati
Pena satisfaciens et fuga nequitie

Consequenter in ista parte auctor magis specialiter determi
nat doctrinam predictam et hoc p doctrinas speciales. Et diuidit

ista pars. Nam primo ostendit que sunt necessaria facienti perfectam penitentiam. Secundo ostendit que sunt sibi utilia/ibi spe voluptates prima adhuc dividit. Nam primo ostendit quod debet penitens necessario tenere respectu sui. Secundo respectu proximi/ibi ut dimittaris. Dicitur per primo sic quod hec quinque sunt tibi tenenda in perfecta penitentia. scilicet spes venie. contritio cordis. confessio oris. ac peccatorum satisfactio et fuga peccatorum.

Circa textum
dubitatur

Primo quid sit spes
Secundo quotuplex sit spes
Tertio quid sit contritio
Quarto quid sit confessio
Quinto quotuplex est confessio.

Ad primum dubium respondetur quod spes sic describitur. Spes est certa expectatio future beatitudinis ex dei gratia et meritis propriis pueniens. Vel sic: Spes est audacia mentis de largitate dei concepta habendi vitam eternam per bona merita. Ex quibus diffinitionibus? Primo sequitur quod non est spes de preterito nec proprie de presenti. ut presentis est sed solum de futuro. Secundo sequitur quod non est proprie spes de malo sed tamen de bono. Tertio sequitur quod non de quolibet bono est proprie spes/ sed solum de futura beatitudine. Ad secundum dubium respondetur quod duplex est spes. scilicet spes suffragii que fit respectu beatorum et spes presentis vel proprie auctoritatis que fit respectu dei. unde salvati non habent spem nec etiam damnati/ sed solum homines in ecclesia militantes proprie habent spem. et etiam anime in purgatorio existentes unde illa spes que fit respectu dei est triplex. scilicet spes venie per peccatorum remissionem de qua intelligitur littera. Spes gratie per divine gratie susceptionem et spes glorie per consecutionem eternorum gaudiorum. Ad tertium respondetur quod contritio sic describitur. Contritio est dolor voluntarie assumptus cum proposito confitendi et satisfaciendi. Et dicitur contritio et attritio. Nam attritio est quedam displicentia de peccato commissio/ sed non est perfecta. Sed contritio est perfecta displicentia. Unde non quilibet dolor est contritio: puta contritio habet caput imo nec quilibet dolor per peccatum est contritio. Unde duplex est dolor per peccatum/ quidam est naturalis et ille non est meritorius tamen procedit ex dictamine recte rationis/ alius est voluntarius et actualis qui procedit ex voluntate libere assumente dolorem cum proposito confitendi et satisfaciendi. Ad quartum respondetur quod confessio sic describitur secundum Augustinum. Confessio est sermo per quem moribus latens spe venie aperitur. Item sic secundum Gregorium. Confessio est peccatorum detectio. Vel sic secundum aliquos. Confessio est apertissima coram sacerdote peccatorum declaratio. Ad quintum respondetur quod duplex est confessio. quedam est mentalis que fit soli deo. Et illa est de iure naturali/ alia est vocalis que fit homini ex ore et illa est de iure positivo siue ordinato.

pctm ē actio volūtaria. Sedo sequit q pctm ē cōtra iusticiā ex eo q
 pnia pcedit ex dicamie iusticie. Tercio seqt q iuste pctōr p pctis me
 ref penas qz null? ē pprie z iuste puniendus nisi p actione mala :
 nec etiā premiād? nisi p actione bona. Quarto seqt q oē pctm fit p
 legē vel pcepta dei. Quinto sequit q i oī pctō z pāpue mortali ē dy
 missio dei z adhesio rerum mutabiliū. ¶ Ad scdm rñdet q pctm
 duob? modis cōmittit. scilicet faciendo malū z dimittendo bonū/et p mō
 pprie dr pctm scdm vero delictū quasi derelictū. Alia dīa est: qz de
 licitū est ignoranter cōmissum. Sed pctm est scienter cōmissum. Ista
 m dīa non obstante vnū sepe ponit p reliq. ¶ Ad tertiu rñdet
 q fm mgrm sentētiā libro scdo/ q pctm originē et cām suā traxit ex
 bono quia ante p mū pctm nō erat aliqd malū/et hoc pbat sic qz cū
 pctm originē et cām hūit/ h fuit ex bono aut ex malo. nō ex malo qā
 an pctm non erat aliqd malū vñ oriret. qz ortū est ex bono scz ab an
 gelo/ qā angel? scz lucifer an pctm non erat nisi bona creatura vel
 creatura dei. Ex quo etiā p r vbi incepit qā incepit in celo vbi sum
 mus angel? z p m? scz lucifer fuit q p mū pctm cōmisit cū extollendo
 se dixit/ponā sedē meā in aqlonē z siliis ero altissimo. ¶ Ad quar
 tū rñdet q hō cecidit in pctm diabolo suggerēte/ carne delectante. z
 aīa cōsentiente. Unde aīa cōsentiens cōmittendo inobedientiā to
 tā naturam humanā corripit/ vt habet Gene. capitulo. ¶ Ad qu
 tū rñdet q dānati non pnt peccare/ qā non pnt aliqd mereri/ quia
 null? meret nisi in hac vīta. Nec etiā saluati peccare non possent.
 Et si dicat q angeli pns peccauerūt et ceciderūt vt p r de lucifero
 ergo videt q adhuc poterūt peccare et siliiter sancti. Ad istud rñde
 tur negādo consequentiā quia angeli tā sunt ita confirmati i chari
 tate chū q non pnt velle malū vel volūtate i malū vertere z sic pa
 riformiter dicendū est de scīs. ¶ Ad sextū rñdeur q nos debem?
 alijs remittere mala nobis illata vt deus remittat nobis peccata et
 hoc pctm? in orōne dñicali qñ dicim?/ dimitte nobis debita nostra
 sicut nos dimittim? z c/ nam si non dimittim? debitoribus nris tūc
 petimus iudiciū nostrum/ quia tūc petimus q deus non dimitt
 rat nobis debita nostra/ et ergo errant qui volunt orationem domi
 nicalem corrigere z meliorare dicentes/ dimitte nobis debita nostra
 melius q nos dimittimus debitoribus nostris.

.i. ptemne delictis carnis illicitos .i. visiones vanas
Sperne voluptates/ ludos/ spectacula mundi.
 derelinque malū sociū strepitum
Desere consortem prauam/ populiq; tumultum
 occultas orōnes scā misericordie diligēto
Secretasq; preces et opus pietatis amato

In ista pre auctor ostendit que sunt vitia cōfiteñt ac penitēti z
p̄mo que sunt fugienda ab eo. scdo que sunt acceptāda/ibi secretas
qz preces. et dicit tu penitens debes spernere voluptates ludos et
publica spectacula mūdi z malū sociū z tumultū populi Tūc ibi se
cretasqz pces. dī qz tū pētes dēs amare secretas pces z opa pietatē

Primo quare voluptas sit spernenda

Secundo quare ludi sunt spernendi et vtrum
impediant penitentiam

Circa tertium
dubitatur

Tertio que sunt seruanda circa ludos

Quarto quare spectacula mūdi sunt spernenda.

Quīto quare penitēs debet fugere malū sociū

Sexto qd nocet penitēti tumultus populi

Ad primū dubiū rñdet qz voluptas mult' modis ē spñeda a gli
bet hoīe et precipue penitenti Primo qz nocet naturalib' / qz dicit
Boeci' scdo de cōsolatiōe philosophiē paucis enī ac minūis na
tura contenta est. Et iō coīter dī qz gula plures hoīes interfecit qz
gladius ppter hoc qz sequi videm' ex gula et voluptatib' graues
et mirabiles infirmitates Secūdo nocet voluptas quātum ad deū
qz cū sit pctm mortale est contra preceptū. Tertio nocet quātū ad
aiam qz graua pctā inde sequi solent vt acidia. luxuria. et hmoi.
Quarto nocet proximo qz paupem priuat nutrimentis/p̄m enī illa
supflua dari paupibus ad eoz nutrimentum **A**d scdm respō
deitur qz duplex est ludus scz diuinus vt ludus organoz et cantus
ecclēsiē quibus diuinum officiū pagitur. alius est ludus nō di
uinus sed nragis secularis/et ille est duplex. quia quidam ē lucrās
pecuniarum vel rerum vt ludus taxillozūm alearum et globorum
et iste ludus lucrās est duplex. qz quidam cōmittitur fortune vt
ludus taxilloz. et quidam est qui regitur per intellectū humanum
vt est ludus scakoz. Alius est ludus non lucrās / et iste est etiam
duplex/qz quidam fit ppter deductionem tempis vt in instrumentis
musicalibus/quidam fit ppter vanam gloriā vt ludus theatralis
ludus lanceaz. et isti ludi theatrales sūt prohibiti/ similiter ludi lu
cratiū pecuniarum vel rerum. at etiam illi ludi qui cōmittuntur
fortune. Admittuntur tñ scdm leges aliqui ludi lucratiui si fiāt pro
comestibilibus dummodo fiant ad modicā summā z non du
catur in consuetudinē. Unde ludi theatrales sunt prohibiti vt sūt
lucrationes publice torneamenta hastiludia vel huiusmodi. Primo
quia fiunt male et indebite scz cum peccatis. Secundo quia fiunt
malo fine scz ppter vanam glām et laudē mūdi Tertio quia multa
mala inde sequuntur. scz homicidia ire inuidie superbie et huiusmōi.
Ex quo sequitur qz illi ludi sūt spernendi a penitente qz tales ludi
impediunt penitentiam/quia auerunt homines a cōtitiōe cordis q

est maxime necessaria penitenti et huiusmodi moderati qui non variaret
 mentem penitentis sed fierent solum ad refocillationem vel recreationem
 spiritum vitalium pacificari. ¶ Ad tertium respondetur quod tria sunt seruanda
 in ludo. Primum est quod non fiat cum verbis turpibus vel nocivis quia si fie-
 ret circa verba vel facta mortalia tunc esset peccatum mortale. Secundum est
 quod in huiusmodi ludis non fiat intima delectatio quam ludens a deo auer-
 tere potest se a proposito penitendi. Tertium quod ludus congruat persone lo-
 co et tempore. Quia si alias esset veniale peccatum propter circumstantias aggravantes
 fieret mortale. ¶ Ad quartum respondetur quod ideo spectacula mundi sunt
 spernenda quia in se mala sunt ut dicitur in secundo dubio etiam inducunt
 circumstantias ad lapsus. scilicet ad lasciviam vel crudelitatem cui circumstantie vi-
 dentur consentire. ¶ Ad quintum respondetur quod quilibet et specialiter pe-
 nitens debet dimittere malum socium et hoc ideo quia malus socius per ma-
 las suggestiones inducit alium ad peccandum frequenter quod non faceret si
 careret illo malo socio. Et per oppositum quilibet debet habere bonum so-
 cium cui sua secreta revelet quod retrahet eum a viciis et vult Boetius in li-
 bro de disciplina scholarum. Etiam docet hoc psalmista. Cum sancto sanctis cre-
 scis cum pueris puereris. ¶ Ad sextum respondetur quod tumultus et strepitus
 populi nocent penitenti quia remouent ipsum a penitentia quia ut vult philo-
 sophus in de sensu et sensato motus maiores expellunt minores. Er-
 go motus vel strepitus populi exteriores excludunt motus interio-
 res scilicet penitentie et deuotionis.

.i. cuncta delicta defleat purus dolor de peccatis

Omnia peccata plangat contritio vera

.i. in quibus longitudo peccatorum quibus in quibus in quibus temporibus cum quibus membris

Scrutans etates sensus loca tempora membra

deflens .i. peccata plus sancta non habens propositum facere .i. quod debeat fieri

Deplozans acta nolens committere flenda

deflens peccata oblita cum peccatis factis peccatis neglectis

Plangens amissa cum commissis et omissis

.i. plangas

.i. proximum tuum defraudasti

Offensasque dei quod fratrem damnificasti

¶ In ista parte specialiter determinat de contritione et diuidit.
 Nam primo ostendit in generali quod debemus deplangere in contri-
 tione. Secundo quas circumstantias debemus aduertere circa pec-
 catum in contritione ubi scrutans etates Tertio ostendit in specia-
 li de quibus sit habenda contritio ubi deplozans acta Sed legan-
 tur partes simul Et dicit primo sic quod habens veram contritionem
 de peccatis siue vera contritio debet deplangere omnia peccata simul et inqui-
 rere etates hoc est quam diu homo stetit in peccatis et sensus cum

quib? peccant? et loca in quib? peccant? et tpa i quibus tpebus? et me-
bra quibus pctā sunt pacta etiā debet i contritiōe deplāgere oīa pec-
cata ppetrata et nō velle ampli? cōmittere ea et debz deplāgere ea
pctā que sunt lapsa de memoria Et pctā cōmissionis et omissionis
et q sepe deū offendit p pctā et q dāna pxiimo intulit.

Primo qd possit facere contritiōem.

Secdo quare magis delect pctm p contritiōem q
p alium actum anime

*Circa textum
dubitanur*

Tertio vtrū pro quibet pctō deat eē contritiō

Quarto qre contritiō deat deplāgere oīa simul

Quinto quare illa que ponunt in lra hic scz eta-
res sensus rez? sunt perscrutanda

Sexto q pctā dñr amissa q omissa et q cōmissa.

Ad pmiū rñdet q i contritiōe sunt ea tenēda sūm scñ Thomam
scz act? doloris forma gfe elicient? i actū et effect? meriti sufficēt?
ppter defectū pmi contritiōis nō ē in bonis qz in eis non ē act? dolo-
ris. ppter defectū scdi contritiō non est i dānat? qz in eis nō est for-
ma gfe. ppter defectū tertij contritiō nō est i purgatorio: qz aīe i pur-
gatorio non sunt i statu merēdi. ex q sequitur responsio ad dubiūz.
q contritiō sit solū in hoīb? pñt? vīre **A**d scdm rñdet q hec
est ratio qz i oī pctō est delectatio vel cōplacētia trahens hoīem
a deo et qz contraria cōtrarijs curant? g actus delens pctm debet
facere pñiam vel displicentiā pctōrum trahentē ad deū/ et sic est
i contritiōe ergo magis p contritiōem q p aliū actū aīe delect? pec-
catum **A**d tertiu rñdet q triplex ē pctm scz originale vīale
et mortale Pro pctō originali nō oportet fieri contritiōem qz p con-
tritiōem non delect? sed p baptismū. Nec pro pctō veniali debz fieri
nisi vna general? contritiō si non sit nimis ductum i consuetudinē
vel non hēat circūstantias aggrauātes Sed p pctō mortali debz
fieri pfecta pñia et special? cōfessio q ad oēs ptes pñie **A**d q
tū respondet q hec est rō qz oīpotens deus non dimittit vnū pec-
catū mortale absqz alio et de isto videbit? pōstea **U**ñ metrista dīat
Larga dei pietas veniaz non dimidiabit. Aut nihil aut totum te
lachrymāte dabit **A**d qntū rñdet q ista scz etates sensus rez?
sunt perscrutāda qz aggrauant pctā vt dīcet? ibi/ aggrauāt ordo loc?
Ad sextū rñdet q duplex distinguit? pctm scz cōmissionis q pec-
cator malū cōmisit/ et omissionis q homo dimisit bonū ad qd tene-
bat et vtrūqz potest distingui/ qz quoddā est amissum. i. delectū a me-
morā de q debz fieri contritiō et cōfessio i generalī aliud ē i mēorā
de quo debet fieri contritiō et cōfessio i specialī.

q pñtes nō mētiat? q nō diuidat? tua mundo corde
Vlra sit et integra sit et confessio munda

velox cū spe. assidua cū hūilitate volūtaria māifesta
Sic cita firma. frequens. humilis. spontanea. nuda
de pñis pñis discrete cū plēa pñitōe. tarda i platiōe sū fraude
Propria. discreta. la chrymosa. morosa. fidelis

In ista pre auctor specialit detmīat de cōfessioe ⁊ diuidit i sex
ptes In pma oñdit qual' dz eē cōfessio. In scda qbus medijs dz
fieri cōfessio In tñia cui dz fieri. In quarta d etermīat de quibus
pñis dz fieri cōfessio In qnta q sunt circūstantie aggrauātes pec
cata In sexta oñdit quō imponeda sit pñia cōfiteñ/ptes patebunt
Dicit pmo sic q cōfessio debet eē vera ⁊ integra pura mūda velox
subitanea ppter pñiū mortis firma/frequēs hūilis/spontanea. i. vo
lūtaria nuda. i. manifesta pñia. i. de pñis pñis cū discretioe. la chry
mosa. i. dolorosa tarda ⁊ fidel' id est verax

**Circa textum
dubitatur**

Primo qñ debet fieri cōfessio
Secundo quid prodest cōfessio generalis
Tertio in quib' casibus iterāda sit cōfessio
Quartū vtrū cōfessio pō dimidiari
Quinto vtrū ne vnus confessor pōt audire cō
fessionem ⁊ alter absoluerē
Sexto que sit rō illorū que ponūtur in textu

Ad pñm dubiū rñdet q scdm iura ⁊ ex statuto mñs ecclesie
quilibz q puenit ad annos discretionis debet ad min' semel i an
no sez in pascha cōfiteri oīa pñia sua suo pñio sacerdoti ⁊ cōicari:
nisi forte ad temp' absteineat de pñio sui sacerdotis Sunt tamē sex
casus i qbz scdm doctores tenet statū qd cōfiteri pñm mortale pñ
mus ē qñ aliquis timet postea non hēre oportunitatem cōfiteñdi
scds est quādo est constitut' in articulo mortis/terti' est quādo qd
se exponit actui periculoso ad mortem vt in bello vel i nauigationi
b' / quart' est qñ qd debet cōicari / quint' quādo quis debet mini
strare sacramētū aliqd / sext' est qñ quis debz facere actum solennē
in ecclesia vt legere euangelīū vel epistolā solennit' qz immūd' nō
dz esse pñco. i. nunciū verbi dei **A**d scdm rñdet q cōfessio ge
neral' valet ad tria pmo ad remissionem pñorū venialium **I**n līez
pñi magistrū sentētiāz libro quarto Pñia venialia cōfiteri debet
et specialit illa que sunt frequēter iterata tñ non est necessariū i spe
ciali de oībus cōfiteri nī sint quasi infinita sz p eis dz fieri cōfel
sio generalis scdo valet cōfessio general' ad remissionem pñorū
a memoria lapsorū quāuis etiāz sint mortalia si non habēt i mēo
ria Si tñ postea redirēt ad mēoriam dēret dici in spēali / tertio va
let ad instructionem rudium vt sciāt discernere inter diuersa pñia
qz alias rudes peccata non reputarent peccata. **A**d tertū re

spondetur qd confessio facta p̄us in sex casibus ē iteranda. Primus est qñ confessor cui peccator confessus ē est fatuus vel imperitus. Secundus casus est si penitēs cōtēpserit satisfactionē sibi iniunctā vel de nouo si oblit⁹ ē eā si tñ eā sciret et adhuc implere vellet nō oportet confiteri. Tertius si confessor non hēret absoluendi auctoritatem et mittat eū ad sup̄iorem. nē si sup̄ior erigit oportet eū de nouo confiteri. Quart⁹ est qñ quis fide venit ad confessionē sine p̄posito absoluēdi et abstinēdi et p̄tīm iterū cōmittēdi. Quintus est qñ aliq̄s dimidiat confessionē omittēs sc̄ter aliq̄d p̄tīm mortale. Sext⁹ est qñ q̄s dubitat de confessionē an fecit confessionē alicui⁹ p̄tīm mortālē.

Ad quartū r̄ndit qd non vnde habem⁹ s̄c̄e in medicina corporali nā sicut ad sanitatē corp̄is medic⁹ non solū cognoscit vñ morbum sed oēs et totā dispositionē et cōplexionē infirmī. Et aliās posset p̄ vna p̄te corp̄is dare talē medicinā qd p̄ alia parte tantū corrūperetur sicut p̄o vna sanaret et hoc venit p̄pter diuersitatem morbi sic parī formā est de medico sp̄iali. s̄ de confessore qd debet oīa p̄tā s̄c̄e scire qz aliās posset dare remediū qd vñ p̄tīm qd nō valeret ad aliud. s̄ magis fortificaret et nā sicut ex vno morbo ita bene morit⁹ hō s̄c̄ ex multis sic etiā ita bene condēnat aīa p̄o vno p̄tō mortali sic p̄o multis. Ad q̄ntum r̄ndetur s̄z Guilhelmi qd vñ confessor nō debet audire confessionē et alter absolvere qz sacramentū non ē diuidendū. Tñ non pōt bene dare remediū de vulnere vel morbo si bi ignoro licet alteri sit notum.

Ad sextū r̄ndetur qd confessio debet ēē vera ita qd hō nō mentiat⁹ et sibi nō ascribat p̄tīm qd nō fecit nec etiā minus dicat q̄ fecit. Secūdo debet ēē integrā patiē in dubio precedentī. Tertio debet ēē mūda qd fiat puro et mūdo corde qz p̄ria cōtrariis curāt. Quarto debet ēē velocē. i. statim cum homo peccauit qz quāto diut⁹ vuln⁹ manet sine remedio tāto magis fit putridū. Quinto debet ēē firmā. i. cū firma spe de remissione p̄tōz vel firmā. i. fortis sic qd hō nō redeat statim ad p̄tīm. Sexto debet ēē frequēs qz q̄tiens quis cadit tonēs dēt resurgere. Septimo debet ēē humil⁹ p̄ humilitatē debz resurgere p̄tōz. Octauo debz ēē spontanea qz p̄tīm fuit volūtariū. Nonō debet ēē nuda qz q̄to magis nude vulnus ostēdit medico tāto meli⁹ remediū pōt apponere. Decio debet ēē de p̄p̄is p̄tīs i. non de p̄tīs aliōz. Undecio debz ēē discreta sic qd hō discrete dicat cōstantias p̄tōz. Duodecio debz ēē lachrymosa. i. cū contritione vt p̄us patuit. Deciotertio debz ēē morosa. i. tarda sic qd confessor non defraudet p̄ celeritatem verborū. Decioquarto debet ēē fidel⁹. cū fide ch̄iana vt dicet ibi p̄mis qd rat⁹ et istō idē p̄z i his i. s̄b. Sit simplex humil⁹ confessio pura fidel⁹. Plera frequēs nuda discreta libēs verēcūda. Inteḡ secreta lachrymabil⁹ ac celerata. Fort⁹ et accusans et sic parere patina.

Igniam agas pfecte veraciter pctorem
Eniteas plene si vere peniteat te
 Ino cofitere .i. nuncium p z non .i. p lras cofitere i ppa psona
 Non per legatum nec per breue sed refer ipse
 sacerdoti condolenti magis intelligenti enarra .i. melius viuenti
Copatienti plus sapienti dic meliori
 diuersis sacerdotib⁹ vtile est. tibi pctā tua
Presbyteris multis prodest si confitearis
 pntia sacerdot⁹ absit manifesta socio tuo
Copia presbyteri si desit pande sodali
 cui p sicut i. vulnera tue talit⁹ pctā manifestas
Corporis vt maculas anime sic crimina pandas

In ista pre oñdit quibus medijs debeat fieri confessio dicens q
 tu pctor debes plenarie penitere de oib⁹ pctis z nō debes reuelare
 pctā p aliquē nūciū vel p lras sed pprio ore debes cofiteri Tūc ibi
Copatienti hic dicit q cofessio debz fieri sacerdoti copatienti z intel
 ligenti et bene viuenti. et dicit vltra q expedit p salute aie multz pre
 sbyteris confiteri z si deficiat sacerdos nec pōt acquiri aliq^s nūc con
 fessio potest fieri socio. etiam tu debes manifestare crimina cordis
 sicut vulnera corporis

Circa textū
 dubitatur

Prmo vtrū pfessio valeat p nūciū vl p lram
 Secūdo quare hō debet confiteri sacerdoti
 Tertio quare debet fieri sacerdoti copatienti
 Quarto an quis potest confiteri alteri sacerdoti
 q suo pprio curato
 Quinto vtrum aliquis pōt confiteri laico
 Sexto quō itelligēda sit lra corporis vt maculas

Ad pmiū dubiū rñdet fm Thomā p hec pba q confessio facta
 p nūciū vel p lram licet sit qddā bonū op⁹ z meritorium tñ in quā
 est sacramentū non debet sic fieri qz determinatā hz materiā .i. actū
 sermonis q conscientia hoīs manifestari consuevit. **Ad** scdm
 respondet q ideo cofessio debet fieri sacerdoti qz sacerdotes possūt
 peccatōrē absoluerē a pctis ex q eis cōmissē sunt clauēs ecclesie
Ad tertiu respondet q pctor debet confiteri sacerdoti copatienti
 qz cōpassio sacerdotis iduat pctōrē ad deuotiōē z ne peccator ter
 reat z sic ppter terrore omittat cōscienter aliq^d pctū mortale : z de
 bet confiteri sapienti .i. intelligenti pctā z grauitates pctōrum quia
 medicus nescius nō pōt bene dare remediū egroto Etiam debz cō
 fiteri sacerdoti bono z bene viuenti qz mali et iniusti confessores sūt

b i.

ceci ductores cecorum et sic ex utraque parte in foueam eterne damnationis cadunt ut solet etiam dici in his metris Si cecus cecum conat ducere se/
 cum In foueam ductor prius cadit inde secutor ¶ Ad quartum respondet secundum
 ostentem quod decem sunt casus quibus aliquis potest confiteri alteri quam suo
 proprio presbytero. Primus est quando proprius curatus est imperitus sic quod
 non potest subito consulere suo parochiano. petenda est tamen licentia
 quam si non obtinuerit non obstat Secundus casus est quando quis transu-
 lit domum vel habitationem ad aliam parochiam vel si habet domum in alia pa-
 rochia Tertius est quando quis est vagabundus vel pegrinus ratione negociationis
 vel deuotionis Dicit tamen guilhelmus quod talis debet habere licentiam a su-
 is superioribus ad sic eundem. Quartus est ratione delicti ut si delictum fuerit
 perpetratum in alia parochia Quintus est ratione studii ut cum scholaris trans-
 tulit se ad alium locum non tamen debet ibi recipere ordines nisi de licentia sui e-
 piscopi Sextus est ratione necessitatis ut in articulo mortis Septimus quando
 quis habet spem quod suus curatus si pro grato habebit uero tamen est abso-
 lutus nisi curatus suus dederit sibi consensum vel licentiam Octauus si cu-
 ratus sit hereticus vel schismaticus vel maior excommunicatione excommunicatus.
 Nonus quando quis est infra annos discretionis. Decimus est propter spe-
 ciale privilegium a papa archiepiscopo vel episcopo concessum. ¶ Ad quantum
 respondet quod quis potest confiteri laico tempore necessitatis. dicit tamen aliqui
 quod sufficit soli deo confiteri tempore necessitatis cum proposito et uoluntate confi-
 tedi sacerdoti si possit habere ¶ Ad sextum respondet quod littera ista per duplicem
 intelligitur. Uno modo sic tu debes manifestare crimina cordis sic vulnera cor-
 poris. sicut vulnera corporis ostendunt medico ita peccata que principaliter sunt in
 corde seruata presbytero. hec sententia magis concordat littere. Alio modo sic
 tu debes manifestare peccata cordis et peccata corporis quia inter peccata quedam
 sunt in corpore et quedam in anima et ista sententia concordat cum sententia sequenti sequitur

peccata carnalia sunt iuramenta. gula iniusta acquisitio luxuria
 Carnea sunt periuria crapula furta libido
 in corde occulta est inuidia superbia iracundia auaritia
 Mente latet liuor odium tumor ira cupido

¶ In ista parte ostendit de quibus peccatis debet fieri confessio: et
 primo in generali ostendendo que sunt peccata corporis et que anime.
 Secundo ostendit propositum de quibus debet specialiter fieri con-
 fessio ubi precipue peccatis. Dicit primo sic quod periurium gula furtum
 luxuria sunt peccata carnis. id est carnalia sed odium liuor superbia ira
 et cupido sunt peccata mentis: quia non sunt carne vel corpore ad-
 extra sed remanent in anima

Primo
 Secundo
 Tercio
 Quarto
 Quinto
 Sexto
 Septimo
 Octavo
 Nono
 Decimo
 ¶ Ad primum
 ¶ Ad secundum
 ¶ Ad tertium
 ¶ Ad quartum
 ¶ Ad quintum
 ¶ Ad sextum
 ¶ Ad septimum
 ¶ Ad octauum
 ¶ Ad nonum
 ¶ Ad decimum
 ¶ Non solum fons

Circa textum
dubitatur

Primo que perā dicunt carnalia z q̄ mētalīa

Secundo quid sit perūrium

Tercio an omne iuramentum sit malum

Quarto vtrū iuramentū ad faciendū malum sit
obseruandum

Quinto vtrū aliquis iurans per cautelam z al
um decipiens sit perūrus

Sexto vtrum littera in se sit vera

¶ Ad primū dubium rñdetur q̄ licet oē pctm sit radicaliter z pñ
cipaliter in aīa tñ quedā dicūt carnalia/ā q̄a fiunt carnaliter ad ex
tra vel p opationes extrinsecas/alia vero dñr mētalīa que nō sūt
mediāre corpe vel carne extrinsecas/ ad intra remanēt in anima

¶ Ad scdm rñdetur fm m̄grm sūiāz q̄ pūrium sic describit Per/
iurū est mendaciū iuramento firmatum Unde fm Hieronymum
in iureiurando debent eē trīa. s. veritas iudiciū et iusticia/et si ista de
fecerint non erit iusiurandū/s pūrium. Et dñt mendaciū z pūriū
sicut superi⁹ et inferi⁹/ q̄a mendaciū est superi⁹ ad pūriū Un men/
daciū sic describit p̄ augustinū. Mendaciū est falsa vocis significatio
cū intentione fallendi ¶ Ad tertium rñdetur fm magistrum sen/
tentiāz q̄ iuramentū qñqz est bonū et qñqz est malum Unde spon
te et sine necessitate iurare vel falsum iurare ē grande pctm/ sed ex ne
cessitate. ad assentiendum innocentibus vel ad federa pacis confir
manda non est malū Un Aug⁹. Iuramentū est faciendū cū p̄gri
sint hoīes ad credendū illud qd eis sit vtile ¶ Ad quartū respō/
detur q̄ iuramentū transiens in peiorē exitum pon⁹ est mutandū
q̄ implendū/ q̄a dicit Isidorus in mal⁹ promissis. rescāde fidem. in
turpi voto muta decretū. qd incaute vouisti non facias impia enim
est pmissio que scelere implet ¶ Ad quintū rñdet fm m̄grm sen/
tentiāz dicentem quacūqz arte verborū quis iurat de⁹ tamentū con/
scientie verborū est testis hoc ita acapit sicut ille intelligit cui iuratur
Et subdit dupliciter aliquis reus fit qui deceptorie iurat. q̄a nomē
dei in vanū assumit et p̄ximū in dolo capit ¶ Ad sextum rñdetur
q̄ licet libido p̄rie consistit in affectu tñ in p̄posito capis p̄ actu ex
trinsecō luxurie/ Et licz uor z odium sint synonyma potest hic liuor
acēpi vt est inuidia transiens. et p̄ cupidinem intelligit avaritia mē
talīa Sz p̄ furtū intelligit avaritia extrinseca. s. mala acquisitio

spēaliter .i. septē pñcipales morbos .i. confitearis pñcipales

Precipue pestes septem memores capitales

tñ riuulos cōfiteri a pctis pñcipib⁹ manātes
Non solum fontes sed riuos dic inde fluentes

b ij

pctō pncipali pctm fluēs ex pncipali pl^o interdū .i. nocens
Fonte suo riuus magis est qñqz nociuus
 pro qz luxuria quā fecit loth cū filiab⁹ prauior .s. sua quā hūit ex viō
Unde loth incestus peior fuit ebrietate
 p et .s. frs sui .s. fuit peior interfectio abel fna iracundia
Atqz cayn grauior cedet fraterna furore

In ista parte ostendit auctor de qb⁹ pctis specialiter debeat fieri
 confessio et diuidit in tres pres In prima facit qd dictū est . In se-
 cūda enumerat pctā mortalia/ibi culpaz fontes In tertio ostendit q/
 mō debz fieri cōfessio de pctis venialib⁹/ibi Lūqz sigillatī Dicit p
 mo sic q cōfessio specialiter debet fieri de pctis mortalib⁹ siue septē
 capitalib⁹ z non solū de illis sed de oībus inde prouenientib⁹ qz riuu-
 lus qñqz est magis nociuus suo fonte/et hoc declarat exemplariter
 vnde incestus Loth peior fuit q̄ sua ebrietas Et interfectio ipsi⁹ a
 bel quā cōmiser cayn peior fuit furore ipsi⁹ cayn.

Circa textum
 dubitatur

Prio quare pctā mortalia dñr pestes capitales
 Secdo vtrū pctm nascat vel tñdar ab aliquo.
 Tertio quō pctm vnū descendit ab alio.
 Quarto an interficiens aliquē in ebrietate ex-
 cusetur per ebrietatem
 Quinto vbi habetur prin.ū exemplum quo p-
 bat textum suum
 Sexto vbi habetur secundum

Ad pñm dubiū respōdet q septē pctā mortalia ideo dicunt pe-
 stes qz interficiūt aīam/sed dicūt pestes capitales. qā ex ipsis oīa
 mala oriūtur.nullū enī pctm est qd ab aliquo istoz originē nō tra-
 hit.Nam fm Gregoriū Radix cuiuslibet pcti ē supbia **A**d se-
 cundū rñdet q ex supbia nascūt oīa alia pctā vt statī patuit qā ra-
 dix est oīm pctōz etiā supbia vult oēs precellere z dolet si quis ei e-
 quatur **A**d tertiū rñdet qā supbia vult oēs precellere vt patu-
 it sic ex ea nascit inuidia Inuid⁹ vero de facili irascit illi cui inui-
 det.ideo ex inuidia nascit ira sed ira cū non pōt vindicare tristat id
 ex ea nascit acidia. Acidia vero quietam vitā querēs facit auarum
 Auaritia qā in tpalibus abūdat pōt exercere gulā Bula xō p-
 ventris impletionē de facili mouet ad luxuriā zc. **A**d quartū
 respōdet q interficiens aliū in ebrietate non excusat imo tantū ma-
 gis vituperari debet Et si dicat non fecit hoc scienter vel volūtarie
 sed ignoriter/ḡ merito ignoritia excusabit pctm.Dicendū q oē pec-
 catū consequēs aliqd pctm volūtariū debet dici voluntariū sed tal
 ebrietas fuit volūtaria ergo et interfectio.ḡ tal dupliciter debet
 puniri.s.p ebrietate et interfectione.s.homicidio **A**d quintum

respondet qd pmi exēplū littere habet Genesis de cōonono vbi dicit
 qd loth post submersionē sodomē et gomorre habitauit ī spelūca mon/
 tis cū duabus filiab⁹ suis /z dixit maior filia ad minōrē. Pater n^r se
 nex ē /z nullus viroz remansit ī terra/veni inebriemur cum vino et
 dormiamus cum eo/ut sic seruari possimus cū patre nostro /z fecerūt
 sic. Ingressa est qz maior filia /z dormiuit cū p^rse silit^r /z minōr altera
 nocte /z cōceperūt ambe et genuerūt: maior enī genuit moab /z minōr a/
 mon. ¶ Ad sextū rñdet qd habet Genes sexto vbi sic dicit/ factum
 est aut p multos dies vt offerret cayn de fructib⁹ terre munera dño
 Abel enī obtulit de p^rmis gregis sui et de adipib⁹ et respexit dñs ad
 abel /z ad munera ei⁹ Ad cayn /zo /z ad mūera ei⁹ nō respexit. Gratul
 qz cayn vehementer /z concidit vultus eius. et sequitur qbusdam dic
 b⁹ interposit^r dixitqz cayn ad abel frēz suū: egrediamur foras. Quqz
 enī ī agrū veniret cōsurrexit cayn aduersus abel frēz suū /z interfecit eū

crimīnū pctā pncipalia supbia inuidia
Culpay fontes sunt fastus linor et ira
 desidia luxuria quātū ad mētē cupido crapla luxuria qm ad op⁹
Acidiaqz venus et auaritia gula luxus

¶ In ista pte auctor oñdit q sūt pctā mortalia dicēs q fōtes pctōz
 sūt fast⁹. i. supbia linor: inuidia/ira/acidia/auaricia/gula /z luxuria

P^rmo qd sit supbia /z que sūt species eius
 Scdo cōformit^r dubitat de inuidia /z cum hoc de
 ira eodem modo

Circa textum
 dubitatur

Tertio de acidia
 Quarto de gula
 Quinto de auaritia
 Sexto de luxuria

¶ Ad pmi dubiū rñdet q fm Augustinū supbia sic describit^r Su
 pbia ē puerse celsitudinis appetit⁹. vel sic fm Thomā Supbia est
 cū qs se extollit supra id qd est sibi prefixū a deo siue a regula dñi
 et species supbie patent breuiter ī hoc metro

lactantia vana gloria impatientia paupm derisio
Iac van impa deri
 simulatio arrogantia hypocrisis cōceptus displicentia
simul ar hypo con displic

¶ Ad scdm dubiū rñdetur q fm Augustinum inuidia sic describit^r
 Inuidia ē odiū aliene felicitatis/vel sic fm iohannē damascenū In
 uidia est tristitia de bonis p^rami Et spēs inuidie etiam patent

b iij

detractio rerū vñ hōz gaudiū de malo alī. suocatio aggrega^o dīnato

Trac gau in ag di
machinatio oppōitio. captio ī pñ surreptio hōz suspitū mali
mach op cap surrep quoqz suspi

¶ Et ira sic describit fm augustinū Ira ē vīliscendi volūtas. vel
sic fm Thomā Ira ē appetit^o vidēte z spēs eius patet

contēctio rixatio pñba mala maledictio inobediā red. ma. pro ho.

Con rix ver ma inob red

blasphemā irritatio pñaricatio pñberatio pñi homicidiū vīdēā odiū

blas ir pre ver ho vin od

¶ Ad tertū rñdet qz acidiā sic describit fm iohē damascenū.
Acidiā ē tristitia aggrauās aīm hōis vñ ei nīl agere libeat. ¶ Vel
sic Acidiā ē de virtutū laudabili exercitio vñ uisqz hōis languida de
lectio/et species eius patent in his metris

ignō: ātia derelictio dei dñidia negligētia bñ fa. sōn^o tpe fui. dī octū

Ig dere de neg som oci

despātio stulta locutio tristitia ī aduersis cura rez tpalū hortatio

des stul trisquoqz cur hor

¶ Ad quartū rñdet qz auaritia fm tullū Est imoderat^o amor ha
bēdi diuitias ¶ Vel sic fm Bernar. Auaritia ē quarūlibet rerū īlatia
bñ et ī honesta cupido. Et spēs ei^o patet ī his versib^o

¶ Uisura furtū rapina simonia mēdaciū īfidelitas

¶ U fur rap simo men in

fraudulētia obduratio dolositas debitoz nō solu^o cupiditas pñuriū

frau ob do de cu per

¶ Ad qñtū rñdet qz gula sic describit Gula ē imoderata obi^o pot^o
auiditas. cupiditas. vñ sic gula ē vorax edacitas virib^o nō pñeta. ¶ sic
gula qñ aliqz ī cōcedēdo lī bibēdo ab ordie rōis īcedit. z spēs ei^o sñ

seurilitas ebrietās vomit^o lud^o taloz dñstructō sac tps esus rerū

Scur e vo lu sacri esus

tempis fractio ieiunioz voti fractio vel non obseruatio

fractio ieiun quoqz voti

¶ Ad sextū rñdet qz sic describit Luxuria ē libidinosē voluptatis ap/
petit^o ¶ Vel sic ē ex immūdis desideris veniens lubrica mētis z car/
nis prosecutio z spēs eius patent in his pñibus

īcest^o meretricari dñflora^o pñguū rapt^o violēt adsteriū. puoca^o luxurie

In flo rap ad pro

nocturna pollutio concupiscentia consensus violatio tps sacri fractio

noc concu con vio tempo

p qñ diuisis. s. quodlibet pctm pctā cōfessus fueris sacerdoti

Cunq; sigillatim mortalia dixeris vni

oīa pctā .i. ppter .i. que aggravant sequentia pctā

Cuncta simul quecunq; grauant comitantia culpas

cōfiteri in volūtate facere illud pctm desiderasti

Dic citra factum committere quod voluisti

enarra pctā cōfiteri illa pctā a memoria recesserūt

Dic venialia dic que sunt a mente relapsa

enarra pctā .i. vniuersaliter pctā pande.

Dic tua delicta generaliter ista reuela

p qz culpabil' crimib⁹ sua confitetur

Nam reus in multis quādo pctā fatetur

oīa pctā simul pādat aliqd pctm cōfessus ēē apparet

Ellel queuis dicat vel nil dixisse videtur

.i. vltimū integre aliquis confiteatur

Postremū crimen si pure quis fateatur

pctā silere oē pctm cōmittit sequitur

Inde tacere potest quicquid redit aut comitatur

In ista pte oñdit auctor: quō dēt fieri cōfessio d pctis venialib⁹ z de alijs pctis cōcomitātib⁹ alia pctā mortalia dicēs/qñ tu pctōr cōfessus es pctā mortalia/tūc etiā dēs cōfiteri pctā cōcomitātia z nō solū pctā ppetrata p op⁹ extrinsecū secū. s. etiā p volūtate peccādi quā nō seqbat opatio. dic etiā pctā venialia z illa q relapsa sūt a mēte. i. a mēoria. dic etiā tua pctā vniuersalit' nullū pmittēdo. nā pctōr faciēns cōfessionē vl' dicat oīa pctā sil' vel nō videt aliqd dixisse. S; si cōfiteat' pctā sua vsq; ad extremū z si postea iterū faciat aliqd pctm redeat. sibi ad memoriā tūc pōt tacere de primis confessis

Primo qd sit peccatum veniale.

Secundo per que remittūtur pctā venialia

Circa textū Tercio quid nocent pctā venialia

dubitatur **Quarto quō pctm veniale sit mortale**

Quinto vtrū volūtas peccādi sine opatiōe sit pctm

Sexto vtrū potētia peccandi sit a deo.

Ad p̄mū dubiū rñdet q pctm veniale s; Aug⁹ sic describit. Est q hoīez vsq; ad reatū ppetue mortis nō gnat/s; tñ sp pena meret' z ē sp a volūtate h mouēte vl' pmittēte vel nō cobibēte. Tñ pctm veniale nocet multipliciter Primo quo ad penā obligat vt dicit' i tertio dubio. **A**d secūdum respondet q septem modis remittūtur peccatum veniale Primo mō per dignā eucharistie sumptionē. Secōdo p aque

benedicere aspersione. Tertio per elemosynarum largitionem. Quarto per dominicam orationem. Quinto per generalem confessionem que fit quotidie in ecclesia. Sexto per episcopalem benedictionem. Septimo per veram contritionem. Unde versus. *Ungor confiteor aspergo contero oro. Deo benedico que venialia tollo.* ¶ Ad tertium respondetur quod peccatum veniale multis modis nocet. Primo obligat ad penam: sed non ad penam eternam nisi adiungatur mortali peccato. Secundo nocet quia animam maculat. Tertio nocet quia minuit fervorem charitatis sicut aqua modica proiecta in ignem non extinguit ignem. Calorem tamen eius obtemperat. Quarto quod peccatum veniale impedit ut prae animae in bonis operibus lassetur et impediatur sicut gravius vadit equus oneratus pondere quam sine pondere. Quinto nocet quod tardat hominem a gloria celestis quia homo statim deberet euolare post mortem ad gloriam cogitur ergo per venialia expectare per tempus in purgatorio. Sexto quod diminuit bonam gloriam celestem. Septimo quia venialia peccata sepe faciunt occasionem mortalium. ¶ Ad quartum respondetur quod proprie loquendo veniale nunquam fit mortale tamen actus qui de se est venialis potest fieri mortalis quattuor modis. Primo ex conscientia: quod quicquid fit contra conscientiam fit mortale et edificat ad gehennam. Secundo ex placencia vni Augustinus nullum peccatum in tantum est veniale quod non fiat mortale dum placeat. Tertio ex dispositione quia homo frequenter lapsus in veniali disponitur ad mortale. Quarto ex progressu quia veniale si non prohibetur quando progreditur fit mortale. ¶ Ad quintum respondetur quod peccatum principaliter consistere dicitur involuntate: ut patuit ex una definitione peccati circa primum dubium illius textus. *Ubi dimittaris.* ¶ Ad sextum respondetur secundum magistrum sententiarum quod potestas peccandi vel malefaciendi fit a deo. Unde apostolus. *Non est potestas nisi a deo.* Item Iesus dixit ad pilatum. *Non haberes potestatem in me ullam nisi tibi data esset de super.* Item diabolus antequam tolleretur a Job dicebat domino. *Mitte manum tuam in eo potestatem.*

peccata religio diversitas locorum et generatio inter homines et materia. Diversitas temporis. **Aggravat ordo loci peccata scientia tempus**
 sententia an sit liber et spontaneo peccato et plaga multitudine rationis quod homo peccavit
Eras conditio numerus mora copia causa
 aggravat maneries in peccato dignitas ecclesiastica modica resistentia
Est modus in culpa status altus lucta pusilla

¶ In ista parte ponit auctor circumstantias aggravantes peccata dicens quod ordo loci scientia tempus eras conditio numerus mora copia causa modus peccatorum status altus et dignitas pusilla lucta id est modica resistentia aggravant peccata

Primo quod
 Secundo quod
 Tertio an
 Quarto an
 Quinto an
 Sexto an
 Calpini dicitur respon
 do locus ubi que par
 id est quod circumstantia
 quia trahit in alienam speciem
 non dicitur de circumstantia
 in aggraviatione ut eadem
 in magis autem non voluit
 quoniam ista illa ratio
 dem hoc fuit illa aggravi
 scia tunc vel dicitur
 ras peccat quod non
 pas locus ubi
 nates sic enim dicitur
 una coram una aliena
 nates. Item ista aggravi
 dem et de aliis circumstantiis
 si non eis circumstantiis
 non solum dicitur peccatum
 circumstantia aggraviat
 dem dicitur dicitur hoc
 addit. Item quoniam
 alioquin primo non culpabil
 in alia. Sed per
 m. Item et dicitur
 fidelem remittit ut
 periculose ut per
 mini. Item in pabo
 sententia in hoc ipso
 gaudi in luctu et eff
 citate utraque
 ma circumstantia aggravi
 foyter et poyter
 aldem peccata. Sed
 vero et generaliter in
 quod plus peccat lapid
 impo quod graviter sit po

Circa tertium
dubitatur

Primo que sunt circūstātie aggrauantes
Secundo qualiter iste circūstātie aggruāt pctā
Tertio an etiā sūt circūstātie alleuiātes pctā
Quarto vtrū sit necessariū cōfiteri circūstāntias
aggrauantes
Quinto q̄t modis vnū pctm̄ est graui⁹ altero
Sexto de intellectu ⁊ declaratione lre

¶ Ad primū dubiū respondet q̄ iste sunt circūstātie aggrauātes
scz ordo locus ⁊c. que patebūt in solutione sexti dubij. ¶ Ad scdm
rūdet q̄ circūstāntiaz aggrauantiū quedā aggruāt in eadē specie et
quedā trahūt i alienā specie. Exēplū vt coire cū cognata vt matris/
monū est/est circūstāntia trahens i alienā spēm pcti. Itē circūstāntia
rū aggrauantiū in eadē spē qdā aggruāt notabiliter sicut furari cē
tū marcas auri notabiliter graui⁹ est q̄ furari denariū et p̄ consē/
quens q̄ntitas illa rei subtrahere notabiliter aggruāt. Sed tñ est i ca/
dem spē furto. Alia aggruāt in eadē specie/ sed non notabiliter/ sicut
scia diuitie vel hmoi. Itē circūstāntiaz quedā sunt pctā in se vt ē nūe
rus pctōz ⁊ quedā non sunt pctā in se tñ aggruāt pctā vt scia tem
pus locus ⁊c. Ad tertū rūdetur q̄ sicut ponitur circūstātie aggr/
uantes sic etiā circūstātie alleuiātes. Vñ cuiuslibet circūstātie aggra/
uanti corripit vna alleuiās q̄ se habet p̄uatiē ad circūstāntiā aggra/
uante. Vñ scia aggruāt/ si assistat/ si non alleuiat. ⁊ sic similiter dicen
dum ē de alijs circūstāntijs. ¶ Ad quartū rūdet q̄ necesse est con/
fiteri oēs circūstāntias trahētes pctā in aliā spēm. vñ pro adulterio
nō sufficit dicere peccauī cū quadā muliere/ nisi cōfiteat notabiliter
circūstāntias aggrauantes/ nec p̄ subtractione denarioz non sufficit
dicere subtrahi aliqd s̄z confiteri oportet circūstāntias aggruantes no/
tabiliter. ¶ Ad quintū rūdet q̄ multipliciter vnū pctm̄ ē grauius
altero. Primo mō causalitate vt pctm̄ luafert qd̄ processit ex extrinseca
causā. Secundo ex generalitate vt pctm̄ ade in quo nos oēs peccam⁹/
m⁹. Tertio ex difformitate vt pctm̄ iude scz iudicio ch̄i. Quarto dif/
ficultate remittendi vt pctm̄ in sp̄m̄ sc̄m qd̄ dicit irremissibile. Quinto
periculositate vt pctm̄ ignorantie crasse/ q̄a talis ignorantia decipit ho
minē. Sexto infirmitate vt pctm̄ cupiditatē. Vñ licet oīa peccata
seuelesūt in hoīe ipsa tñ auaritia inuenescit. Septimo difficultate expu/
gnadi vt supbia q̄ efficit inexpugnabilis qñ dñat. Octauo mentis cer/
citute vt ira que vsū rōnis penitus excecāt. Ad sextum rūdet q̄ p̄
ma circūstāntia aggrauans pctā est ordo. Nā graui⁹ peccat ep̄s q̄ p̄
sbyter ⁊ t̄ p̄sbyter q̄ diacon⁹ ⁊ t̄ diacon⁹ q̄ subdiacon⁹ ⁊c. h̄ est in
eisdem pctis. Secda est locus/ q̄ graui⁹ sit pctm̄ in ecclia q̄ in ciuitate
tertio ⁊ generaliter in loco consecrato q̄ non cōsecrato. Tertia ē scia
q̄a plus peccat sapiens q̄ insipiens et sp̄ in eodē pctō. Quarta est
temp⁹ q̄a graui⁹ sit pctm̄ in dieb⁹ festiuis ⁊ i ieiunijs q̄ in alijs die

bus. Quinta est etas q̄a plus peccat senex q̄s iuuenis in eodē pctō.
Sexta est cōditio q̄a magis peccat mulier cōiugata q̄s ancilla luxu-
riando. Unde lex moysi pcepit mulierem maritatā p fornicatione la-
pidari/ancillā vero flagellari. Septima ē numer⁹ scz pctōz. Tūc isai-
as q̄s vilis facta est mens mea nimis iterās vias tuas malas. Octa-
ua est mora. i. pmanētia i pctis et dilatio penitentie que valde grauāt
peccata. ¶ Nonā ē copia rerū mundanaz quia cui plus committit-
tur magis obligat⁹ deo efficiatur q̄n cū offendit. vel copia. i. multitudo
pctōz et sic p numerū pctōz pōt intelligi multiplex repetitio eiusdem
pcti. Decima ē cā scz vnum pctm fiat ex suggestionē aliqua vel nōv-
ex inuidia vt ex pura malitia vel ex alia cā. Undecima ē mod⁹ pec-
candi/vñ si dormiens cū muliere non teneat modū naturalē fit q̄ui⁹
pctm q̄s si altus esset. Duodecima est status altus scz dignitas ecclia-
stica vel secularis. Quanto grad⁹ altior tanto casus grauior. Decia-
tertia ē modica resistētia id est lucta pusilla q̄a graui⁹ peccat qui par-
ua tentatione vincitur et non resistit q̄s si fortiter resisteret et tunc tā-
dem vinceretur.

infirm⁹ pñiam agat .i. crīmīna .i. ore

Ger peniteat et culpas confiteatur

non iniungitur egro corpal pñia manifestet

Non imponetur huic pena sed insinuetur

pñiam eger pficiet. i. cōualescētia corpal egro tribuat

Hāc tamē implebit si firma salus sibi detur

eger moriat liberet q̄ hz cōtūtionē cōfessor infirmū

Si migret absoluat contritum presbyter egrum

egrum orōnes alleuiant abstinentia elemosyna amicōz

Hūcq̄ preces releuent ieiunia dona suorum

pñia verecundia turpis p⁹ mortem fias

Ut sit pena rubor tibi vilis vt efficiaris

lūrior p q̄ efficiar⁹ iponit. i. infirmo .i. confitearis

Doctor vt fias iniungitur vt fatearis

abscondet in vltimo tua pctā

Iudicio teget extremo confessio culpas

vt nō cernat saluator p vel. i. diabolus ille hō apf culpas strauit

Ne videat deus aut demon vel qui fecit illas

pctōrem illa pñia munera amicōz

Hūcq̄ ieiunia dona suorum

¶ In ista pte auctor oñdit quō eger seu infirm⁹ deat penitere. i. con-

fitur et quod sibi sit imponenda poenitentia scilicet quod debeat absolui ubi si mi
getur tertio quod sit penitendum quare ubi Doctor ut fiat. Et dicitur quod e
ger. i. firmus debet habere contritionem et confiteri plenarie peccata sua et non facere
poenitentiam. et sibi non debet imponi poenitentia sed debet sibi sic notificari ut si fiat
sanus quod illa impleat: sed si moritur debet absolui a peccatis suis contritus et con
fessus et debet relevari per poenitentias elemosynas preces et ieiunia suorum amicorum
et loco poenitentiae debet ei imponi rubor quem habebit de hoc quod iam vix erat post
mortem et tu peccator fias doctior. i. sapientior ad inquirendum de peccatis. de
bes nude confiteri et subiungit eam ubi iudicio regere. dicens quod con
fessio est tunc peccatis quod in extremo iudicio taliter regit peccata quod nec deus
nec demon. i. diabolus nec ipse peccator possit videre illa

Circa textum
dubitatur

Primo quod morientibus sit imponenda poenitentia
Secundo quod et a quibus peccatis sint absolvendi
Tertio an quis possit in fine vite sue facere peni
tentiam bonam
Quarto quid sit de illo qui prevenitur morte ante
quam confiteatur
Quinto quod aliquis sit doctior ex confessione
Sexto de extremo iudicio ubi quod et quibus sit
ri debeat

¶ Ad primum dubium respondetur magister sententiarum sic dicente de infirmis in pe
culo mortis positis inquirenda sit pura confessio peccatorum tamen illi non est imponen
da quantitas poenitentiarum tantum est manifestanda seu insinuanda et si miguerit
tunc amicorum orationibus et elemosynarum largitionibus poenitentia poenitentiae est subleuanda.
Si vero convaluerit poenitentiam sibi insinuatam diligenter adimplebit

¶ Ad secundum respondetur quod tempore necessitatis. i. segitudinis seu mortis poterit quilibet
infirmus a quolibet presbytero absolui quousque in fine excoicationis
est. Unde si presbyter abnegaverit poenitentiam penitentibus morientibus re
us erit animarum quia dominus ait cum conversus fuerit peccator saluus erit Unde
confessio potest esse in ultimo tempore vite ut patet de latrone dextris lateris

¶ Ad tertium respondetur ex dubio precedenti. dicit tamen Augu
stinus quod difficile est scire utrum talis salvetur vel damnetur et ideo in
fert si vis a dubio liberari et certus esse. Age poenitentiam dum sanus es et
ideo est valde periculosum differre penitentiam usque ad finem vite

¶ Ad quartum respondetur secundum magistrum sententiarum libro quar
to quod si quis non sit confessus et habet bonum testimonium quod non
poterat venire ad sacerdotem quia preoccupavit eum mors in domo vel
in via et si parentes eius faciant oblationem pro eo ad altare firmi
ter sperandum est de salute et salvatione eius quia deus est inspector
cordis

¶ Ad quintum respondetur quod dupliciter dicitur quis fieri doctior ex con
fessione Primo modo quia cautior est ad cavendum sibi de peccatis

Sedō mō qz sapientior seu magis fit instruer? nā in cōfessione non solū vicia sūt manifestanda sed etiā doctrine et informationes salua-
toris sunt exhibende ¶ Ad sextū rñdet qz extremū iudiciū sit hor-
ribile inevitabile intolerabile inopinabile z erubescibile. Itēz erit in
valle iosaphat multiplex. Primo qz ille locus est cōis qz est media
regio habitabil' Sedō qz ē loc' famosissimusz public' ppter opa nre
redēptionis que ibi gesta sunt Tertio qz iosaphat interpretat quasi
iudiciū dñi Unde ezechiel ppheta cōgregabo oēs gentes z ducā e-
as in valle iosaphat z ibi disputabo cū eis: etiā fm mgrm sniarum
nō solū chīs iudicabit/sz etiā sei ei' Iuxta illd dñi Glos q̄ secuti estis
me sedebitis super sedes iudicātes duodecim tribus israel

Confessor dulcis affabilis atqz benignus
ad intīgendū pñiaz ad iudicādū p' condolens .s. ad ingemiscēdū.
Sic sapiens iustus sit mitis compatiensqz
p sic pētm qd ipsemet fecit. .s. cōfess. abscondat crimia pētz i p'fēdēa.
Ut crimen proprium celet peccata reorum
tardus ad iponēdū dolorē. p'mptus ad dandū misericōdiam
Sit piger ad penam sit velox ad miserandum
.i. dolenter se ostendat pētzē macula austerum
Et doleat quotiens facit illum culpa ferocem
.i. emittat pia p'ba dās p'ba cōsolatoria dans p'ba correctoria
Infundat oleum mulcens vniqz flagellans
aliquū .i. ferocitatē qñqz exhibeat dulcedinē
Nunc virgam patris nunc prebeat vbera m'is
cōfess. i. secrete loq' alte loquat' pñiat p'bis cōpescit
Sibilet et canter stimulet cum cogit oportet

¶ In ista pre auctor determinat de cōfessione put respicit cōf. s'et
rē z diuidit Nā p'mo oñdit quō se hēbit cōfessor in gestis suis qñ au-
dit confessiones. Sedō oñdit quō hēbit se in interrogando Tertio
quales excitationes hēbit cōfessor. Quarto cōparat cōfessōrē ad me-
dicum Quinto oñdit in speciali qual' pñia debet iponi p pētis va-
rijs Sexto de opib' misericōdie Septio oñdit generaliter quō pñia sit
intīgenda. ptes patebūt in p'cessu Pñia ps diuidit adhuc i duas Nā
p'mo oñdit qual' debet esse cōfessor quāliter debet celare pēta sibi i
cōfessione dicta/bi vt crimen p'pū. Dicit p'mo sic qz cōfessor debet
esse dulcis affabilis benign' sapiens mitis iustus pius et cōpatēs
Tūc ibi Ut crimē. Dicit sic qz cōfessor debet celare pēta pētz seu cō

fitentiu sicut p[ro]pria p[ec]c[at]a et debet esse piger ad p[en]it[en]tiam / et velox ad dei
m[er]itum. debet se etiā ostendere dolentē q[uo]d culpa facit ip[su]m p[ec]c[at]o[re]m fe/
rocē. i. sup[er]bum. d[eb]et etiā h[ab]ere q[ua]nq[ue] mollia verba et blanda et q[ua]nq[ue]
aspera et ferocia et debet dare interdū p[re]gam patris. i. austeritate i. x[risti]
his et q[ua]nq[ue] debet p[re]bere vbera m[er]itis. i. dulcia et suavia p[re]ba / et q[ua]nq[ue]
d[eb]et sibilare. i. basse vel secrete loq[ui] et q[ua]nq[ue] cātare. i. alte loq[ui] s[ecundu]m oportunitatē

Primo vtrū vnus confessor possit mutare p[en]i/
tentia inunctam ab alio

Secundo quid debet fieri de surdis et mutis et
quomodo debeant confiteri

Tertio si sacerdos an confessionem sciet p[ec]c[at]u[m] a
liquod vtrum deberet sibi dici in confessione

Quarto que sit pena sacerdotis reuelantis p[ec]c[at]a
sibi in confessione dicta

Quinto si confitens daret cōfessori licentia reue/
landi vtrum possit p[ec]c[at]a reuelare

Sexto si cōfessor cogeret reuelare vtrum possit
reuelare

*Circa textum
dubitatur*

¶ Ad primū dubiū r[ati]onatur q[uo]d si confessor velit mutare p[en]itentia[m]
debet quattuor aduertere. Primū est q[uo]d discrete mutet illā p[en]it[en]tiam. i.
q[uo]d nō imponet leuiorē vel g[ra]uiorē p[en]it[en]tiam nisi ex certis et legitimis
causis. Scd[un]d[u]m est p[ro]pter r[ati]onalem et necessariā cā[us]am. Tertium est q[uo]d h[ic]
faciat suoz resp[ec]tū subditoz. Quartū est q[uo]d talis p[en]it[en]tiam non sit iniuncta
pro casu pertinente ad superiorem

¶ Ad scd[un]d[u]m respondet q[uo]d surdi
et muti debent signis induci ad confessionem et ad detestationē p[ec]c[at]o[rum]
et si notabiliter p[er]cipiatur eoz deuotio vel volūtas confitendi si pos/
sent: iudicādū ē de ill[is] sic de cōfessis hec Raymū[us] ¶ Ad tertiu r[ati]o
denur q[uo]d sic q[uo]d illō quod p[re]s[ent]or h[ic] sciuit sciuit vt homo sed q[uo]d p[er]
cōfessionem scit hoc nō scit sicut h[ic] sed vt deus. Et p[ro]pter h[oc] publica
p[ec]c[at]o[rum] quoz p[ec]c[at]a non solū sunt nota sacerdoti sed etiā alijs tenent
confiteri illa p[ec]c[at]a publica

¶ Ad quartū respondet q[uo]d triplex ē pe
na sacerdotis reuelantis p[ec]c[at]a sibi in confessione dicta Prima est quia
peccat mortaliter si verbis vel signis illa reuelauerit vt pat[et] extra de
p[en]itencia et remissione Secunda est quia debet deponi ab officio sa
cerdotali. Tertia est q[uo]d per totam vitam suam peregrinetur vel in
artum monasterij ad agendum perpetuam p[en]itentiam trudatur.

¶ Unde Gregorius. Laucat sibi ante omnia sacerdos ne de his que si
bi confitentur peccata alicui recter non propinquis non extraneis
nec quod absit pro aliquo scandalo Nam si hoc fecerit deponatur
et omnibus diebus vite sue peregrinando pergat ¶ Ad quintū
respondetur q[uo]d si confitens det cōfessori licentiam reuelandi. Et si
illud reuelet non frangit sigillum confessionis tutum est tamen ne cō

confessor reuelet nisi magne utilitates / possit inde seq et h duab⁹ de cau-
sis Prima est ppter reuerentiā sacramēti. Scda est ne confitens po-
stea dicat illū confessorē reuelasse peccā sibi in confessione dicta

C Ad sextum responderetur q si confessor cogitur per obedientiam
vel iuramentum vel penā et scit tale crimen de tali cuius confessor fu-
it tunc confessor si non potest p aliam viam euadere potest licite iura-
re q nescit illud crimen de illo quāuis tamen scit nec in hoc est piur⁹
quia iuramentū non cogit eum ad dicendū aliquid qd ipse scit vt
homo. sed qd ipse scit in cōfessione non scit vt homo sed vt de⁹ cuius
pro tunc est vicarius Unde dicit Augustinus Nihil minus scio q
quod in confessione audio.

in pncipio cōfess. interroget peccōr qualis fidē catholicā hz
In primis querat contritus quomodo credat

fidelis sit hū cū corde .i. confiteat cū ore

Si credat sane: corde fateatur et ore

post predcā peccōis peccā diligēter. sc. cōfessore

Post hec rimentur peccantis vulnera caute
abominabile viciū cōfess. non dicat aliquid

Contra naturam culpam non exprimat vllam

de deteriori peccō homo interrogetur

Ne super enormi simplex si conueniatur

peccato cognouit ad faciendum inducatur

De quo nil sciuit ad agendū sic moneatur

cōfess. aliqua illi⁹ peccā culpabil⁹ sapiente

Uxor adulterij rea confessorē perito

peniteat adulterio facta vxor infamis viro suo

Sic luat admissa ne sit suspecta marito

C In ista pte auctor oñdit quō confessor dēt inq̄rere de peccis. et di-
uidit. Nā primō oñdit quid debet inq̄rere Scdo qd cōfessor non de-
bet inq̄rere Tertio quō adultera debet confiteri. Scda ibi Con-
tra naturā Tertia ibi. Uxor adulterij. Dicit pmo sic q i pncipio cō-
fessiois ante oīa confessor dēt inq̄rere de fide cōfiteñtis / qz fides est
fundamentū oīm fructū / deū debet q̄rere de singul⁹ peccis. h non dēt
querere de peccis cōtra naturā. ne peccōr postea moueat ad agendū talia
peccā cōtra naturā que p⁹ nesciuit. Dicit vltra q vxor adultera debz
confiteri sapienti confessori et sibi debet imponi talis penitētia q nō
habeatur suspecta a viro

Circa textum
dubitatur

Primo quid sit fides

Secundo quare primo querendum sit de fide

Tertio que requirunt ad perfectionem dei

Quarto quid operatur fides in homine

Quinto in quibus partibus non debet multiplex in-
quisitio fieri

Sexto quid sit adulterium

Ad primum dubium respondetur quod secundum apostolum fides sic describitur
Fides est substantia rerum sperandarum argumento non apparentium.
Unde fides est substantia. id est fundamentum primi habitus virtutum
et est rerum sperandarum quia fides propter assensum facit in nobis subsi-
tere res speratas et est argumentum quod probat de non apparen-
tibus quod sic sunt. et dicitur non apparentium quia fides illa manifestat
que per se non apparent. Unde etiam magister sententiarum dicit quod fides
est virtus qua creduntur que non videntur. **A**d secundum responde-
tur quod ideo primo in confessione querendum est de fide quia fides est
fundamentum aliarum virtutum quod multipliciter patet. Primo nam-
que vult contemplari sine fide est sicut illi qui solem vult videre sine oc-
culis. Secundo qui predicat sine fide sermonem fidelem non loquitur
et comparatur plumbo deaurato. Tertio qui operatur sine fide est similis
illi qui struit pulchra edificia super arcem quia fundamentum non
ponit. **A**d tertium respondetur quod multa requiruntur ad fidei per-
fectionem. Primum quod sit in charitate informata sicut fides Mar-
ie magdalene quam fides salvam fecit et cui dimissa sunt peccata
multa. Secundum quod sit deuotione fervida sicut fuit fides mulie-
ris cui dixit deus. O mulier magna est fides tua. Tertium quod sit bo-
nis operibus approbata sicut fides Cornelii. Quartum est quod sit
fortitudine roborata sicut fides Stephani Laurentii et aliorum marty-
rum. Quintum quod sit humilitati subiecta sicut fuit fides beate vir-
ginis que ait. Ecce ancilla domini etc.

Ad quartum respondetur quod fides multa bona facit in homine
Primo saluat. ut dictum est Marie magdalene. Fides tua te salvam
fecit. Secundo mentem purgat. unde in actibus apostolorum fide
purificans corda eorum. Tertio contra mundum pugnat. unde San-
cti per fidem vicerunt regna. Quarto postulata impetrat. unde O mu-
lier fides tua magna est fiet tibi sicut petisti. Quinto temporalia con-
temnit. unde in fide Moyses grandis effectus est. Sexto perse-
rare facit. Unde apostolus. tu autem in fide stas id est perseveras. Se-
ptimo iustificat. unde Credidit abraam deo et reputatum est ei pro ius-
ticiam. Octavo beatificat. unde Quia vidisti me Thomas credidisti
beati qui non viderunt et crediderunt etc. Nono alias virtutes
superedificat. quia fundamentum est aliarum virtutum

Ad quantum rñdetur q pñcipaliter in duob? pctis non debet esse multiplex interrogatio. Prīmū luxuria i. in pctō pñaturā / qā p hoc simplices possunt se mōuere ad opus. Sēdm est auaritia et spēaliter de turpi lucrō non debent fieri subtiles inqñsitiones ne posteri? committant talia pctā. **A**d sextum respondet q adulterium ē alieni thori violatio et dñr quasi ad alterius thōz accessio et pōt vir triplici? ter cōmittere adulteriū. Prīmo mō si ipse sit vxoriz? et peccat cū soluta. Sēdo mō si sit solut? s; peccat cū maritata. Tercio mō si vterq; i. vir et mulier sint copulati copula matrimonij et istud ē ceteris gñi?

exhortetur penitentes iterū in pctā cadant

Septus amoneat confessor ne recidiuent

pctōres iterū cadant exhortet .s. pctā suā

Si relabantur moneat q confiteantur

quicūq; .s. inordinate solitaria loca inducūt secreta fugito

Quisquis amans loca sola nocent sola loca caueto

fugiant modos ad ruinam trahentes

Et vitent causas ad lapsus allicientes

exhortare pñiam pñficere inuictā p peccatis

Sollicites penam complere satisficientem

suū custodient diligenter suos corde membra

Os seruent caute sensus cum pectore renes

.i. ad malos lapsus pñcōz promptor cōsuetudo

In prauos casus hōz proclinator vsus

pñcōm grāue plus custodire necessariū

Hoc est difficile magis et seruare necesse

In ista pte oñdit auctor quō confessor exhortare debet pctōres vt deserant pctā / et dicit q confessor sepi? debet amonere hoies confessos ne iterū cadāt i pctā. Et si ceciderit iterū i pctā q statim faciāt cōfessionē / et q ille q amat dñr vitare loca secreta. Et q ipse cōfessus i / pleat pñiaz sibi inuictā et vitet illa p q cadere possz i pctā et seruet caute os / sensus / cor / et renes / q illa pñia sunt oñ pccandū et ergo difficile ē illa seruare: sed est summe necessarium.

Prīmo qd sit reciditare

Ne recidiuet.

Sēdo vtz pñfessor pñ cape iuramētū vñ voti a pñtente

Circa textū
dubitāt

Tercio vtz opa vñia pñ fca mōrificet pñ fca iuratioez

Quarto vtz hōa opa pñ fca fñuiscāt pñiaz seqñtē

Quinto qre amās dñr cauere loca secreta

Sexto quare os sensus et renes debēt caute seruari

Ad primum respondetur qd recidui are est iterum post confessiones in pctā statim cadere et est valde horribile quia nocet multipliciter. Primo quia homo p pctm secundarie fit impotentior ad surgendum. Secundo quia culpa fit difficilior ad remittendum. Tercio quia deus fit difficilior ad placandum. Quarto quia diabolus fit difficilior ad expellendum. et de his omnibus possumus habere exemplum in vulnere prius sanato quod si iterato aperiatur tardius sanatur qm si ibi nunq vulnus fuisset.

Ad secundum respondetur qd non est semper licitum capere iuramentum vel votum a confitente ne reciduent. et hoc ideo vt euitem? periculum. quia si reciduiaret post iuramentum vel votum dupliciter peccaret. scilicet reciduiando et votum frangendo. Sūt tamen aliqui casus in quibus potest capi iuramentum a confitente. qd non committat amplius talia scilicet quando quis absoluitur ab excommunicatione. Item quando aliquis fuit incendarius. Item hereticus. Item existens in nephando crimine.

Ad tertium respondetur qd dupliciter opus dicitur viuum. Vno modo quia efficitur a vita et sic opus factum in charitate nunq mortificatur. Alio modo quia efficit vitam et hoc dupliciter vel quo ad subiectum proprium et sic mortificatur vel quo ad subiectum alienum et sic non mortificatur qd venit ad gloriam electorum.

Ad quartum respondetur qd opa bona facta in pctō mortali nūq reuiuiscunt per penitiam sequentem valent tamen ad tria. Vnū? Que sub mortali bene fiunt dant bona terre. Quia faciūt habile minuent tormenta gehēne. Sed bona opera mortificata per reciduiationem possunt viuificari per penitentiam sequentem / vt per gratiam superuenientem. Vnū? Illa reuiuiscunt que quondam viua fuerūt. Vivere non possunt que mortua nata fuerunt.

Ad quintum respondetur qd amans debet vitare loca secreta / qd loca et tempora inducunt hominem sepius ad peccandum / et maxime ad luxuriandum. vt solet dici in his versibus. Si viderem vitare velis loca tempora vita. Nam locus et tempus pabula prestant ei.

Ad sextum respondetur qd os ad duo deseruit. scilicet quo ad saporem ne homo peccet ergo saporem et gustum debet caute custodire. Secundo deseruit ad loquelam. nam in multiloquio non deest peccatus. Sensus etiam debent caute seruari. qd sunt porte corporis quibus peccata possunt intrare et precipue visus et auditus. et ergo caute debent seruari. pectus etiam debet seruari. scilicet pre peccatis cordis. Renes etiam debent seruari pre luxuria que ex istis oritur. Vnū? Renes luxurie sunt sedes ac alimenta.

id est iudex extrinsecus aliquas inhibetur
Ut *ergo* foris iudex p personas prohibetur
id est conuertere suū dās medicinā phibet mutare
Flectere iudiciū: medicus variare medelas
id est confessor ppter odiū pūdeat ppter amorē
Sic anime iudex odio caueat vel amore
id est peccatores pnia grauare *id est* mitigare
Offensos penis onerare vel alueniare
id est cōsuetudines antiquoz traditiones cōfess. imitē
Eccle mores vel patrum scripta sequatur
id est quātitas pnie ppe quātitates pēū
Sitq; modus pene iuxta moderamina culpe
id est modus faciliōr *id est* grauiōr
Et tanto leuior quanto contritio maior
id est sanant diuersa medela aliquod
Ut medici curant vario medicamine corpus
id est demonstrāt infirmitates scz illaz inflationē cutis
Ut sumant febres vt vulnus siue tumorem
id est diuersa peccatrices exigunt remediā
Sic anime varias egre poscunt medicinas

iusticia iudicij. Primo amore. s. psonę vel pecunie **Uñ** **I**saías. **N**e
 vobis qui iustificatis impiū p muneribus. et isti sunt iam dilecti in
 mundo **S**cdo puerit iusticia timore qd dicit euangelij **N**olite e/
 os timere qui occidunt corpus. aīam autē occidere non possunt. **T**er/
 tio rācore vel inuidia **Uñ** in euāgelio. **P**ilatus sciebat q p inuidias
 tradiderūt ihm z p oppositum valde laudandus est iudex que nō
 flectitur aliquo istoz modoz. et isti modi habent etiā veritatē de iudice
 aīes de cōfessoze **¶** **A**d scdm respondet q tria requirūt ad h
 q iudiciū sit iustū. **P**rimū est q procedet ex iusticia. i. q ipsa snia ē iu/
 sta. **S**cdm est q in iudice sit auctoritas iudicandi. **Uñ** iudex secula
 ris non potest se intromittere de causis ecclesiasticis **T**ertium est q se/
 tentia conferatur fm rectā rōnem prudentie/alias eēt iudiciū suspici
 osum et temerariū **¶** **A**d tertij respondet q iusticia pmo modo
 beatificat. **U**nde ī euāgelio. **B**eati q esuriūt et sitiūt iusticiā. **S**cdo
 exaltat **U**nde sapientie. **Q**ui opatur iusticiā exaltabit **T**ertio appe/
 titū cōcupiscentie refrenat/ vnde **I**saías. **E**rit iusticia angulū liborū
 ei/ **Q**uarto a morte eterna liberat/ vñ **P**rouerbioz iusticia a morte li/
 berat. **Q**uinto coronat. **U**nde apl's **R**eposita est mihi corona iusti/
 cie **S**exto remunerat **U**nde psalmista **R**etribuet mihi dñs fm iu/
 sticiā meam **¶** **A**d quartū rñdet acceptio psonaz in iudicio ē pec/
 catū vt satis ptz ex iam dictis **E**t sit acceptio psonaz qñ iudex meli/
 iudicat amicis cognatis dñis diuitibus vel potētib/ q inimicis alie
 nis seruis pauperibus vel impotentibus **¶** **A**d qntū respondet
 distinguēdo de iudicib/ qz qdā sūt iudices ordinarij/ et isti non debēt
 accipere mun/ et specialit nō debēt petere/ qz ex officio tenent iudicare
 alij sunt iudices delegati/ et isti possūt petere expensas moderatas s/
 nō vltra. vt ptz extra de vīta et honestate clericor. **h**ec raymūd?
¶ **A**d sextū rñdet q ī pposito p febres vuln/ et tumore itelligūt fa/
 pncipalia pecā mortalia/ nā p febres itelligūt luxuria/ p vuln/ itelligūt
 auaritia q ē sicut profundū vuln/ cui/ termin/ nō pōt iuentri sic nec
 auar/ saciari p. licz ī sene oīa vicia senescāt. sola tñ auaritia ī co iuue
 nescat. p tumore itelligūt supbia/ qz sic tumor ē qdā eleuatio cur/ vel
 alteri/ rei tumescentis. sic etiā ī supbia int alios vult se eleuari

opposito mō iūgas aptea sue opposita maculis
Opponas igitur anime contraria morbis
 bona donec auarus uiuat tanq̃ castrat⁹ imūd⁹ hō
Propria det cupidus se castret luxuriosus
 o hō inuidiose inuidiā remoue homo superbiam
Inuide liuorem deponc; superbe tumorem

moderat⁹ clus supfluitatē tibi tua refrenet iracundiā
Sobrietasq; gulam patientia comprimat iram
deponat q̄ lesus ē fastidia

Almoueat lesus rancorem tedia mestus
suptio unde soluat excellentia potationis
Potus aque redimat excessus ebrietatis
tue voluptates puniet castigatio carnis

Carnis delicias castiget virga flagellans
digne pñiam agar subtractum raptor restituat.

Et bene peniteat ablatum predo reportat

In ista parte auctor specialiter ostendit quod circa quodlibet peccatum confessor dabit speciale remedium dicens q tu debes dare medicinas que sint pñie morbis. i. pñis. nā cupidus. i. auar⁹ debet dare pñia bona/luxuriosus debet se castrare. inuidus debet dimittere inuidiam. supbus supbiā. Sobrietas edendi debet corrigere gulam. patientia irā. lesus debet dimittere rancorē. z mestus tedia Ebrietas debet castigari p potū aque z cōtra delicias carnis debet fieri flagellatio. Et raptor debet restituere ablata.

Circa textū
dubitat

Primo utrū pñia pñt curari p contraria
Secundo quō vicia pñt mutari i virtutes pñas
Tertio q̄ sunt cōsiderāda in satisfactione
Quarto q̄ sūt req̄sita ad sufficientē satisfactionē
Quinto an predo debet ablata restituere
Sexto de intellectu littere

Ad primū respondet q sic qz vnū contrariū natū ē expellere reliquū vīcaliditas expellit frigiditatem etā dē petr⁹ hispan⁹ in pñdicamētis q̄ pñt pñas vicio **A**d scdm rñdēt f3 philosophum scdo ethi cor ibi dē pñtus moral cōsistit i medio. Tñ pñtus ibidē describit sic. Virt⁹ ē hñtus electiū i medietate cōsistens/z qz pñt cōsistit i medio scz duoz viciōz extremoz qz vnū ē supra z aliud infra vt liberalitas mediat inter duo vicia extrema quoz vnū est supra. scz exēssive dare et dicit pñdigalitas. aliud est infra. i. modicum vel nihil dare Et dicit paritas. vult ergo textus q cupidus vt pñdigus large sua distribuāt luxuriosus totaliter sicut castratus viuāt/non tamen debet se priuare mēbris **A**d tertium respondetur q tria sunt cōsideranda in satisfactione in quib⁹ satisfactio dēt corrdere culpe. Prīmū est numerus. nā pro subtractione duoz denarioz nō sufficit satisfactio vnius. Secundum est pondus. Tertium est mensura. Unde Augustinus tñ tpe quis deberet esse in pena quanto fuit in culpa

Ad quartū respondet q ad sufficientē satisfactionē req̄rūt aliqua ex parte dei. aliqua ex parte peccatoris. et aliqua ex parte ecc^{le}sie. Et

pre dei requiritur duo Primum e mia qua de culpa indulget. Scdm
 est iusticia Ex pre pccoris etia requiritur duo. Primum e dolor de
 pccis ppetratis z omissis bonis Scdm est amor dei et suoz pceptor
 Ex pre eccie duo requirunt Primum e meritum chfi z scorum Scdm est
 indulgentia q dat p papam cpos vel eoz vicarios ¶ Ad qntu rñde
 tur q pcedo et quilibet hñs bona iniusta tenet illa restituere illis ex
 quib⁹ sunt extorta vel hereditib⁹ eoz Et si nesciant illi debet dari pau
 peribus vel vsui eccie in tali citate vel villa in qua illa bona sūt ma
 le acq̃sita z non solū principales. i. qui pncipaliter iniusta bona acq̃
 sierūt tenent restituere sed etia illi qui auxiliū vel fauorē adhibuerūt
 Unde nouez modis aliquis ē in culpa mali q tamen pncipaliter
 non fecit illud malū z dicuntur nouē pccā aliena Unde vers⁹ Iussio
 cōsiliū consensus palpa recursus. Participans mutus non obstans
 non manifestans. et declaratio istius habet in ¶ Et tibi sit vita
 ¶ Ad sextū rñdet q cum dicit in textu castrat se luxuriosus. Nō vult
 dicere q luxuriosus debet se priuare membris suis / qz hoc eēt ma
 gnū pccm. sed intendit dicere q talis luxuriosus debet caste viuere ac
 si esset castrat⁹ ¶ Itē p rancorem intelligit auctor inuidiā inueteratam
 vel aīm seu ppositum vindicandi lēsiōē illatam. ¶ Itē p mestum itel
 ligit auctor turbatū vel dolentē vel scdm alios hoīem acidosum : et
 hoc ē satis consonū Itē. ¶ Itē p pdonē intelligit qlibet hñs bona alie
 na iuste vt Pcedo far latro vsurarius symoniacus.

nudos esuriētes sitētes hospitor vagos infirmos captiuos
 Vestio cibo potu rectum do visito soluo
 cōmodū facio dolentib⁹ errātes paupibus. i. debitorib⁹
 Cōmodo cōpatior conuerto dono remitto
 primos vt desūt a pccis do cōsiliū. i. quodlibet mun⁹
 Arguo supplico consulo do qdcunqz talentum
 geniculor deuote macero corp⁹ in bonis castigo corp⁹
 Flecto genu vigilo ieiuno laboro flagello
 vestimenta icedo nudis pedib⁹ cōtritiōē h eo p idulgētis
 Elestio dura pedes nudos tero cor peregrinor
 pñiam ago orōnes p pccis p venia punitur
 Peniteo lego ploro precor caro sic maceratur

¶ In ista parte ostendit auctor que sunt opa miscōie / et patz sentē
 tia in littera z in expositione vltimi dubij.

*Circa textum
dubitarur*

Primo quoniam multa sunt opa misericordie

Secundo que sunt opa misericordie ad que reducuntur omnia ista hic in textu posita

Tertio quare dicuntur opa misericordie

Quarto an pauperes etiam possunt aut sciunt facere opa misericordie

Quinto que sit diuersitas inter ieiunantes

Sexto dubitarur de intellectu luteri

Ad primum dubium respondetur quod duplicia sunt opa misericordie. Nam quedam sunt corporalia. quod sunt per subuentionem extrinsecam. Alia sunt spiritualia que sunt per merita bona que merita postea dicuntur.

Ad secundum respondetur quod opa misericordie corporalia reducuntur ad septem. Primum est visitatio infirmorum. Secundum est cibatio esurientium. Tertium est potatio sitientium. Quartum est redemptio captiuorum.

Quintum est vestitio nudorum. Sextum est collectio pauperum peregrinorum.

Septimum est sepultura mortuorum. Unde Christus. Vilito poto cibo redimitego colligo condo. Et opa misericordie spiritualia etiam reducuntur ad septem.

Primum est delinquenti ignoscere. Secundum est peccantem corrigere. Tertium est ignorantem instruere. Quartum est dubitanti consulere. Quintum est mestum consolari. Sextum est pro salute proximi orare. Septimum est iniuriam sustinere. Unde. Corripit ignoscit solatur consulit orat. Sustinet informat. que pius est animo. Vel sic Corripe suade doce dimitte solare fer ora.

Ad tertium respondetur quod duplicia de causa dicuntur opa misericordie. Prima est quod procedunt ex misericordia et pietate hominis et sunt simpliciter et pure intuitu pietatis et amore dei. Secunda est quod misericordiam dei impetrant et deum ad misericordiam prouocant. unde in euangelio. Esuriui et dedistis mihi manducare. Et sequitur ad propositum. Venite ergo benedicti patris mei etc.

Ad quartum respondetur quod pauperes ita bene possunt impetrare misericordiam dei sicut diuites. Unde licet pauper non teneatur neque etiam valet aliquos vestire et nutrire et huiusmodi opera bona facere ad hoc ideo non tenetur quia deficit in medio scilicet in bonis temporalibus. unde deus nihil inquirere vult ultra posse. Secundo licet pauper non potest vestire nudos et nutrire esurientes: satis tamen est quod habeat bonam voluntatem libenter impleret opere si non deficeret in bonis. et ideo ita bene exercet opera misericordie sicut ille qui opere impletur. quia deus est inspector cordis.

Ad quintum respondetur quod diuersi homines propter diuersas causas ieiunant. Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

Unde quidam ieiunant propter sanitatem ut medicus. quidam propter laudem ut hypocrite. quidam propter paritatem ut auari. quidam amore dei ut boni homines. Unde. Ieiunat fictus. hypocrita bonus ut populo videatur. Ieiunat parcus ne res sua dimittatur.

nuatur. Ieiunat medicus ne morbus ei dominetur. Ieiunat iustus:
ut iusticias mereatur.

Ad sextum respondetur qd primum opus est vestire nudos Unde /
de Lum videris nudum operi eum. Item in euangelio Audus e /
raz et operuisti me. Secundum opus misericordie fm ordinē text⁹
pntis est potare sitiētes. Tertium est abare esurientes. Unde pro
pheta. Si esurierit inimicus tuus ciba illum si sitit pota illū Quar
tum est dare tectum. i. hospitare pauperes vel peregrinos. Unde e /
genos vagosqz induc in domum tuam. Quintum est visitare infir
mos ad consolandum eos et inducendum ad deuotionem Unde in
Euangelio. Infirmus eram et visitastis me. Sextum est solvere
captiuos. Unde in euangelio. In carcere eram et redemistis me. Se
ptimum est commodare. i. indigentibus dare. Unde psalmista In /
stus tota die miseretur et cōmodat. Octauū est habere cōpassionem
Unde Job flebam super eo qui affictus erat compatib^r pauperi
ri. Nonum est conuerrtere peccatorem ab errore. Unde Iacobus
Qui conuertit peccatorem ab errore vite sue saluabit animam su
am deus a morte. Decimum est donare elemosynam Unde prophe
ta. Date elemosynam et omnia munda sint vobis Abscondite elemo
synam in sinu pauperis: et ipsa orat pro vobis ad dominum. Nam
sicut aqua extinguit ignem sic elemosyna extinguit peccata. Unde
cimum est remittere malefactoribus nostris. Unde Euangelista.
Dimittite et dimittentur vobis. Duodecimum ē arguere vel corripere de
linquentes. Unde sapiens in parabolis. Qui arguunt prauos lau
dabuntur et super eos veniet benedictio. Decimumtertium est cō
sulere. id est dare bonum consiliū proximo. Decimumquartum ē
supplicare lēsis: ut dimittant offensionem. Decimumquintum ē da
re quodcumqz talentum. Unde Si deficiat res da dulcia verba.
Unde psus. Si tibi res deficiat: da verba benigna petenti. Deci
mumsextum est flectere genua causa deuotionis vel humilitatis.
Decimumseptimum est vigilare in bonis operibus. scilicet oratio
nibus et studiis. Unde Psalmista dicit. Deus deus meus ad te de
luce vigilo. Decimumoctauum est ieiunare: et hoc solum amore de i
ut patuit in quinto dubio. Decimumnonum est laborare in bonis o
peribus. Unde Psalmista. Laboraui in gemitu meo lauabo per
singulas res. Labores manuum tuarū qz manducabis. Vicesimum
est flagellare corpus. Unde psalmista. Quoniam ego in flagella pa
ratus sum et dolor meus in conspectu meo semper. Vicesimumpri
mum est vestire dura. Unde iohannes baptista habuit vestem de
pilis cameloz. Job vero sacum et alium. Vicesimumsecundum
est ire nudis pedibus. Unde dñs dixit Moysi. Tolle calcamenta
de pedibus tuis. terra enim in qua stas sancta est. Vicesimumter

tum est contritione cordis habere et hoc pro peccatis. Unde psalmista
Sacrificium deo spiritus contribulatus cor contritum et humilatum deus non
despicies. Vicesimum quartum est peregrinari vel ire pro indulgentiis
que procedunt ex misericordia dei. Vicesimum quintum est penitere. id est peniten-
tiam facere. Unde iohannes baptista Agite penitentiam appropinquabit
regnum dei. Vicesimum sextum est legere orationes et servare deo unde apostolus
Servare deo est regnare. Vicesimum septimum est plorare unde Qui luge-
rent consolabuntur. id est amore dei. Item iob. Velius est ire ad domum lucis
quam ad domum conuiuii. Vicesimum octauum est precari. id est orare pro aliis
et specialiter pro inimicis. unde christus pendens in cruce sic orauit. Pa-
ter ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. et sic patet intellectus huius

sacerdoti illa pro peccatis considerabis
His quoque confessis que sunt iungenda notabis
manifesta penitentia sit manifesta culpa
Publica sit pena fuerit si publica noxa
occulta sit pro quibus noxa occulta sit penitentia
Si lateat licet enormis lateat quoque pena
id est peccatum facit penitentiam agat secrete
Hoc est si peccat occulte peniteat clam
quolibet peccatum sacerdos id est sapientius
Singula confessor prudentius ut meditari
intentione confitentis id est peccati confitens considerent
Affectus causa vicium persona notentur
pro penitentiam veniendi sequentia
Ad dominum festinandi sunt hec tibi cause
purgatorium scilicet tua infirmitas verecundia
Ignis purificans mors egritudo ruborque
culpe magnitudo mors id est peccata
Et pene grauitas et consuetudo ruine
consuetudo de peccatis
Hic confitendi modus est satisfaciendi

Ad finalit in ista pre ordinauit auctor in generali quod imponi debet penitentia
quod postquam facta est confessio de omnibus peccatis presentibus tunc confessor notare debet
penitentiam quam velit iniungere. Nam si peccatum fuerit publicum penitentia erit publi-
ca et si sit secretum secreta debet esse penitentia. Et ut confessor possit omnia huiusmodi pru-
denter meditari debet notare affectum causam vicium et personam confitentem. Et ultra quod
ista que sequuntur faciunt aliquem festinare ad dominum. id est ignis purgatorij mors
egritudo rubor grauitas culpe et consuetudo peccandi

**Circa textum
dubitatur**

Primo quare p peccato secreto non debet imponi publica penitentia

Secundo quare affectus causa vicium et persona confitentis notari debent

Tertio quō intelligenda sit illa lra ad dñm

Quarto quare et ppter qd sit purgatoriu

Quinto vtrū pena purgatorij sit gravissima

Sexto vtrū ignis purgatorij agit i anima et anima per ipsum purgatur

¶ Ad primum dubium respondetur q si peccatum sit secretum nō debet imponi publica penitentia qz sancta ecclesia nunq scandalizat aliquem nisi scandalizatus fuerit et pro publico peccato publica debet imponi penitentia. **¶** Ad scdm respondetur q primo debet attendi affectus i. contritio confitentis. dolor de peccatis. amor dei et pceptoz eius. Intentio abstinendi de cetero. fides catholica et huiusmodi qz fm exigentiam istoz maior vel minor debet imponi pnia. Secundo debet notari causa peccati scz an sit factum ex ignorantia vel impotentia vel ex prava voluntate/aut consilio vel ex huiusmodi. Tertio debet attendi vicium. scz an sit veniale vel mortale cum eoz circumstantijs. Quarto debet attendi psona scz vtrum sit secularis vel religiosus aut in ordinib/ vel non/aut vir/vel mulier/vr/ liber/vl/seruilis an diues vel paup an senex an iuuenis an sapiens vel stultus et c. quia fm varietatem istozum penitentia debet variari fm iudicium discreti confessoris. **¶** Ad tertium respondetur q illa littera ad dominum festinandi: potest dupliciter intelligi. Primo modo sic q illa que ponuntur in littera sunt cause festinandi ad dominum i. faciendi penitentiam et disponendi se ad christum. Alio modo intelligitur sic littera illa que in littera ponuntur sunt cause festinandi ad dominum i. post mortem citius veniendi ad dominum. **¶** Ad quartum respondetur q multis de causis ordinatum est purgatorium. Prima causa est quia homines valde boni habebunt celum. Homines valde mali habebunt infernum/et per consequens homines mali malicia veniali habebunt locum ad delendum peccata et ille erit purgatorius. Secunda causa est qz sicut summa bonitas christi nō patitur aliquod bonū irremuneratum. Sic summa iusticia eius nō patitur malum impunitum. Tertia causa est qz claritatem diuine lucis soli oculi mundi cordis cernere possunt. Quarta est quia p culpam diuinitas offensa est ergo requiritur satisfactio. et diuina imago in nobis difformata est ideo requiritur expurgatio. Quinta qz contraria contrarijs curantur ergo delectatio peccati deleri debet pena purgatorij. **¶** Ad quintum respondetur fm magistrum sententiarum libro quarto dicens sic. Hic autem ignis purgatorij et si eternus

non sit numero tamen modo grauis est et excellit omnem penā quā
vnq̃ aliquis passus est in hac vita. nūq̃ enim in carne inuenta est
tanta pena: licet enim martyres passi sunt innumerabilia tormenta
excellit tamen ignis purgatorij omnia ista.

Ad sextum respondetur q̃ ignis purgatorij potest dupliciter cō
siderari. Vno modo vt instrumentum nature et sic non agit in ani
mam sed solum in corpus. Alio modo vt instrumentum diuine iu
sticie et sic agit in animam imprimendo illi penitentia. Si tunc que
ritur vtrum ille ignis equaliter agat in animas sic q̃ non magis in
vnā q̃ in aliam. Respondetur q̃ non sed ex diuina ordinatione i
gnis ille magis vel minus crudat animā scdm̃ q̃ omnia plus vel mi
nus de peccatis ventalibus secum portat. Vnde dicitur ergo nos
vera contritione/confessione/et operis satisfactione vt festinare possi
mus ad gloriā dei per quā nobis concedat qui est benedictus in se
cula seculorum. **A D E R**

Quode

Rimus
tatem cre
bis qui
las Andreas Et
strum hanc dau
aridus Jacob
nos ex maria vir
lum. Quartu
na pilato crucifi
dent omnes ad
mas descendit
Hic et o m
Jacobus minor
nipotentis. Vnde
Septimus ar
et mortuos. Hic
niculus Bartheol
de spu mco sup o
etiam catholici
eis nomen dni et le
hinc p̃dictum. Hic
nostras et p̃p̃os
das ad adms. Lari
cam vos de in pul
viam eternam. B
tam aliq ad morte

Be
e sic

Do
la curia auaritia
Zufus auar